

Felnőttoktatás, -képzés

A tartalomról

- 1 Bevezetés
- 1 Részvétel oktatásban, képzésben
- 1 Iskolarendszerű oktatás
- 2 Iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés

Bevezetés

Folyamatosan változó világunkban kiemelt szerepe van az újdonságok megismerésének, a folyamatos tanulásnak. Az ismeretszerzés időszaka nem csupán a gyermek-, illetve fiatalok, az iskolában eltöltött évekre korlátozódik, hanem lényegesen hosszabb ideig, ideális esetben akár életünk végéig is elkísér.

Az egész életen át tartó tanulás fontosságára, gazdasági jelentőségére az Európai Unió is felfigyelt, és az évezred elején az EU versenyképességének növelésére megalkotott lisszaboni stratégiában is kiemelt szerepet kapott. A stratégia folytatásaként 2010-ben elfogadott Európa2020 céljai között szerepel, hogy az unió 10 éven belül intelligens, fenntartható gazdaságot hozzon létre magas szintű foglalkoztatással és társadalmi kohézióval. A célkitűzések megvalósításának elengedhetetlen eleme az unióban élők ismereteinek folyamatos fejlesztése.

Az Európa2020 stratégiai céljainak méréséhez nélkülözhetetlen a tagállamok által gyűjtött információk azonos módszertani elvek szerinti rendszerezése – az adatok országok közötti összehasonlíthatósága miatt. Ezért az unió jogszabályban tette kötelezővé a felnőtt lakosság oktatásban, képzésben való részvételéről szóló adatainak gyűjtését, és meghatározta az adatgyűjtés módszertani elemeit. Ennek keretében 2012-ben a Központi Statisztikai Hivatal a 25–64 éves népességre kiterjedő felmérést hajtott végre az oktatásban, képzésben való részvételről, amely a korábbiaktól eltérően önálló felvételként került végrehajtásra. Ezen túlmenően jelentősen változott a kikérdezés módja is, ezért az eredmények összehasonlíthatósága mind a 2006. évi Felnőttképzési felvétel adataival, mind a 2009. évi a Munkaerő-felmérés kiegészítő oktatási moduljából származó információkkal csak korlátozott. A felvétel kérdéseire a magyarországi magánháztartásokban élők közül több mint hétezeren válaszoltak¹.

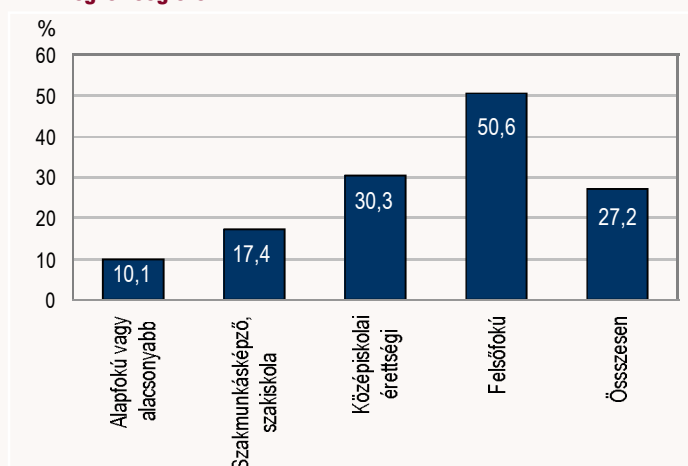
Részvétel oktatásban, képzésben

A felmérés szerint a kikérdezést megelőző egy évben összességében a 25–64 éves magyar népesség 27,2%-a vett részt iskolarendszeren belüli, illetve azon kívüli oktatásban, képzésben². A nők több mint 28%-a, a férfiaknak viszont csak alig több, mint egynegyede tartozott ebbe a csoportba. A képzésben való részvétel szempontjából a legmeghatározóbb az iskolai végzettség volt. Míg a legfeljebb nyolc általános iskolai osztállyal rendelkezők alig több mint 10%-a vett részt a tanulás valamilyen formájá-

ban, a legalább érettséggel rendelkezőknek már közel egyharmada, a felsőfokú végzettségűeknek pedig több mint fele.

1. ábra

Oktatásban, képzésben való részvétel legmagasabb iskolai végzettség szerint

Az intézményesített tanulás a fiatal felnőtt korosztály körében volt a legnépszerűbb: míg a 25–34 évesek közel 40%-a vett részt valamilyen képzésben a kikérdezést megelőző 12 hónapban, ez az arány az 55 év feletiek körében nem érte el a 15%-ot sem. A nemzetközi trendekkel megegyezően a képzés az aktív népességhez – ezen belül a foglalkoztatottakhoz – tartozóak körében népszerűbb. Míg a foglalkoztatottak csoportjában a részvételi arány meghaladta az egyharmadot, ez az érték a munkanélküliek esetén 15,0%, az inaktív népességnél pedig ennél is kevesebb volt.

A képzésben való részvétel Magyarország régiói között sem homogén: Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon az átlagot meghaladó, Dél-Dunántúlon, Nyugat-Dunántúlon és Észak-Alföldön az átlaghoz közeli, míg a Dél-Alföldön és Észak-Magyarországon lakók átlag alatti mértékben vettek részt a különböző tanulási folyamatokban.

Iskolarendszerű oktatás

Iskolarendszerű képzésben a 25–64 éves népesség 3,2%-a tanult az összeírást megelőző egy évben. Döntően felsőfokú képesítés megszerzése volt a cél: mintegy kétharmaduk a felsőfokú alap- vagy mesterképzésben szerzhető végzettség eléréseért dolgozott, több mint 6%-uk pedig doktori címért (PhD, DLA). Az iskolában tanuló 25–64 éves korosztály 10%-ot meghaladó mértékben gimnáziumi osztályokban és kevesebb, mint 8%-ban az iskolai rendszerű felsőfokú szakképzések keretében tanult.

A képzések témáinak közel harmada a társadalom, gazdaság, jog területéről került ki. Jelentős szerepet játszott még az oktatás, az egészségügy és szociális ellátás, az általános programok, valamint a matematika, számítástechnika és egyéb természettudományok terén végzett képzések is.

¹Az adatfelvétel kérdései az összeírást megelőző 12 hónapra vonatkoztak.

²Az oktatásban, képzésben való részvétel adatai az Eurostat módszertanától eltérően a munkavédelmi oktatásban való részvételt nem tartalmazzák.

Az iskolarendszerű képzésben való részvétel okait vizsgálva a résztvevők a munkával kapcsolatos indokokat tették első helyre. A jobb elhelyezkedési esélyek mellett jelentős arányú volt a magasabb színvonalú munkavégzés lehetősége is. Számottevő vonzerő volt még a képesítés megszerzése: a válaszadó több mint háromnegyede ezt az indokot is megjelölte. Az érdeklődési körbe tartozó, illetve a mindennapi életben hasznos ismeretek is nagy szerepet kaptak a tanulmányokban való részvételben.

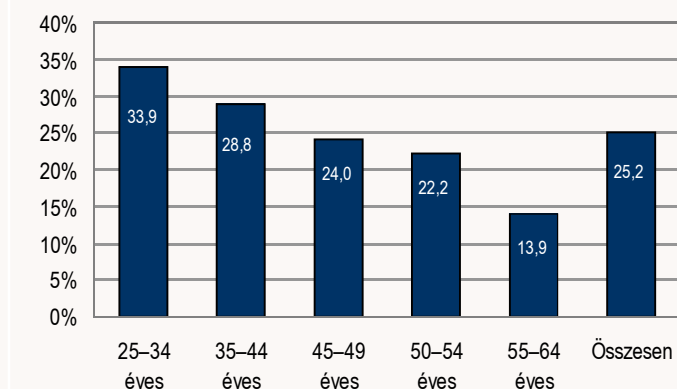
A legfeljebb szakiskolai végzettséggel rendelkezők az átlagosnál gyakrabban említették, hogy a képzés során a mindennapi életben hasznos ismereteket, tudást szereztek, de lényegesen több embert motivál a tanulásra az állásvesztésétől való félelem. Kevesebben tartoznak azok közé, akik a képesítés megszerzését tartották fontosnak, valamint akik saját kedvtelésből tanultak vagy új embereket szerettek volna megismerni.

Iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés

Az iskolarendszeren kívüli képzésben a felnőtt népesség egynegyede vett részt az adatfelvétel vonatkozási időszakában, a nemek közti különbség elhanyagolható. Ezekben az oktatási formákban való részvétel is csökkent az életkor előrehaladtával: míg a 25–34 évesek több mint harmada, addig az 55–64 évesek kevesebb mint 14%-a látogatta ezeket a képzéseket.

2. ábra

Részvétel iskolarendszeren kívüli képzésben életkor szerint

A részvétel – az összes oktatásban, képzésben való részvételhez hasonlóan – iskolai végzettség szerint sem homogén: az iskolarendszeren kívüli képzések felsőfokú végzettségűek körében a legkedveltebbek, közel 47%-uk vett részt valamilyen képzésben. A középfokú végzettségűek közül lényegesen kevesebben, alig több mint negyedrészüket képezte magát, míg a legfeljebb általános iskolai végzettségűek között a képzési részvételi arány nem érte el a 10%-ot.

Az iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés formája az iskolában történő ismeretszerzésnél változatosabb képet mutatott. E képzésekből a magyar felnőtt népességből legtöbben a képesítést nem nyújtó szakmai tanfolyamokat választották, ide tartozott a 25–64 éves népesség több mint 10%-a. A második legnépszerűbb képzési típus a konferencián és szemináriumon való részvétel volt. Ezek a képzési formák elsősorban a felsőfokú végzettségűek körében voltak népszerűek: körükben az összes népességhez

képest jelentős a csapatépítő tréninget, a nyelvtanfolyamot, az ismeretterjesztő előadásokat látogatók száma. Szintén népszerű volt a munkához kapcsolódó betanítás és az OKJ-képzés is, ezeken a középfokú végzettséggel rendelkezők vettek részt a legmagasabb arányban.

1. tábla

Részvétel iskolarendszeren kívüli oktatásban, képzésben a képzés típusa és legmagasabb iskolai végzettség szerint, %

Megnevezés	Felsőfokú	Középiskolai	Szakiskolai	Általános iskola vagy alacsonyabb	25-64 éves népességből összesen
Képesítést nem nyújtó szakmai tanfolyam	22,6	11,6	5,8	2,1	10,6
Konferencia, szeminárium	16,0	3,3	1,2	0,3	4,9
Munkahelyen munkához kapcsolódó betanítási folyamat	3,4	4,4	2,7	3,0	3,4
OKJ képzés	4,1	4,5	3,1	1,2	3,4
Csapatépítő tréning	7,5	3,2	1,1	0,3	3,0
Nyelvtanfolyam	6,9	2,2	0,7	0,1	2,4
Ismeretterjesztő előadás	4,4	2,1	1,1	0,7	2,1
Egészségügyi témájú tanfolyam	3,2	2,0	1,3	1,1	1,9
Sporttal, zenével kapcsolatos előadás, tanfolyam	3,2	1,3	0,4	0,4	1,3
Más hobbitevékenységgel kapcsolatos előadás, tanfolyam	1,1	1,3	1,2	1,6	1,3
Számítógépes tanfolyam	1,5	1,4	1,3	0,4	1,2
Önismereti tanfolyam	2,6	1,2	0,5	0,1	1,1
Magánóra	1,4	0,8	0,2	0,2	0,6
Egyéb képzés	0,7	0,8	0,5	0,3	0,6
Gépjárművezetői tanfolyam	0,3	0,3	0,5	0,3	0,4
Hatósági képzések	0,4	0,5	0,5	0,2	0,4
Részvétel iskolarendszeren kívüli képzésben összesen	46,9	27,1	16,6	9,9	25,2

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)
www.ksh.hu

Elérhetőségek

gerda.szabo@ksh.hu
Telefon: (+36-1) 345-1208
[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789